

Nr 1.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående ändring av språkformerna i riksdagens protokoll.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 20, har herr *Nerman* m. fl. hemställt, att motioner som inges med texten skriven enligt det nyare språkbruket också i fråga om detta blir tryckta i enlighet med manuskriptet samt att motsvarande modernisering av språket också kommer att ske beträffande anförandena i riksdagens protokoll.

Utskottet. Några allmänt giltiga regler för vilka verbformer som skall användas vid pluralt subjekt finnes icke. Inte ens för undervisningen i skolorna finnes några regler givna. Skolöverstyrelsens mening är dock uppenbarligen den, att singularform bör användas. Sålunda uttalas i Aktuellt från skolöverstyrelsen nr 1951: 20, att det numera är en självklar sak, att singularformer av predikats verbet får användas även vid pluralt subjekt. »Frågan är därför icke längre, hur skolan skall ställa sig till singularformerna, utan hur den skall ställa sig till pluralformerna.»

De allra flesta dagliga tidningarna har övergått till enbart singularformer liksom ett mycket stort antal författare.

Enligt Anvisningar för riksdagstrycket skall »subjekt och predikat korrespondera, d. v. s. om subjektet står i pluralis, skall även verbets pluralform användas». Dessa anvisningar har utfärdats av riksdagens tryckeriexpedition.

Något som helst formellt hinder mot att övergå till att använda verbets singularform även vid pluralt subjekt finnes således icke. Det synes icke erfordras något riksdags- eller kammarbeslut för att så skall kunna ske. För övrigt har redan ett antal motioner under de senare åren tryckts med enbart singularform. Påpekas kan också, att 1946 års skolkommissions principbetänkande (SOU 1948: 27) är tryckt med enbart singularformer.

Utskottet finner för sin del, att debattreferaten i riksdagens protokoll bör så nära som möjligt ansluta sig till det i debatten använda språket. (Detta bör alltså icke vid återgivningen göras om till skriftspråk.) Härav följer att enligt utskottets mening verbets singularformer bör användas i debattreferaten även vid plurala subjekt.

I fråga om motionerna synes det utskottet naturligt, att vederbörande motionärs språkform bör i görligaste mån bibehållas, så att inga andra

ändringar vidtages än som betingas av rena förbiseenden och skrivfel. Om en motionär föredrar pluralformer, bör dessa bibehållas i trycket, medan övriga motioner tryckes med enbart singularformer.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat lär propositionerna framdeles komma att avfattas med användande av singularformer. Övergången torde emellertid av praktiska skäl komma att ske så småningom. Då utskotten har att avge utlåtande över en proposition med enbart singularformer, förefaller det naturligt, att jämväl i utlåtandena enbart singularformer användes. I övrigt synes det ankomma på vederbörande utskott att bestämma huruvida verbens pluralformer fortfarande skall användas eller om det icke är mest praktiskt att snarast möjligt helt övergå till enbart singularformer.

Om propositioner, utlåtanden och debattreferat skrives med enbart singularformer, kan det rimligen icke bli fråga om annat än att även stommen skrives på samma sätt. Övergång synes lämpligen kunna ske redan då debattreferaten ändras.

Att fastställa någon viss tidpunkt i övrigt, då en omläggning till enbart singularformer skall ske, förefaller icke nödvändigt, då såsom ovan nämnts propositionerna torde komma att omläggas så småningom och utskottens utlåtanden kan antagas komma att följa propositionernas utformning. Utskottet anser dock, att övergång till enbart singularformer bör ske snarast möjligt.

Utskottet får hemställa,

att motion I: 20 måtte anses besvarad med vad som ovan anförts.

Stockholm den 13 februari 1952.

På utskottets vägnar:

BERNHARD NÄSGÅRD.

Närvarande: herrar Näsgård, Sandberg, Birger Andersson, Ernst Hjalmar Nilsson, Einar Eriksson, Nerman, Arrhén, Weiland, Gustav Emil Andersson, Hjalmar Nilsson, Rune Johansson och Axel Andersson.